

Asia: VN/26458/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle mikroliikkumista koskevaksi lainsäädännöksi

Esityksen tavoitteet

Huomiot esityksen tavoitteista

Sosiaali- ja terveysministeriö yhtyy esityksen yleisiin tavoitteisiin liikenneturvallisuuden sekä esteettömyyden parantamiseen. Sosiaali- ja terveysministeriö tukee myös esityksen tavoitetta panostaa erityisesti liikenteessä heikommassa asemassa olevien turvallisuuden parantamiseen sekä tapaturmien ehkäisyyn.

Sosiaali- ja terveysministeriö tukee esityksen tavoitetta, jossa kunnille annetaan uusien liikenteenohjauslaitteiden myötä mahdollisuus ohjata kevyitä sähköajoneuvoja erillään polkupyöräliikenteestä. Kevyet sähköajoneuvot eroavat polkupyöristä muun muassa nopeamman kiihtyvyyden sekä nopeuden osalta, jolloin muun muassa niiden tilannenopeus on usein suurempi kuin pyörien. Sosiaali- ja terveysministeriö näkee näin ollen tarpeelliseksi myös mahdollistaa kunnille näiden kulkuneuvojen ohjaamisen erilaisin keinoin. Tähän asti käytössä olleet työkalut eivät ole välttämättä toimineet optimaalisesti siten, että kunnilla olisi ollut kaikki tarpeelliset työkalut turvallisuuden ja esteettömyyden parantamiseen. Erityisen tärkeänä sosiaali- ja terveysministeriö pitää katutilan esteettömyyden tavoitetta sekä erityisryhmien turvallisuuden parantamista.

Suuri osa kevyillä sähköajoneuvoilla sattuneista vahingoista tapahtuu päihtyneelle kuskille. Sosiaali- ja terveysministeriö pitää tärkeänä, että hallituksen esityksen tavoitteeksi on asetettu liikenneturvallisuuden parantaminen vähentämällä päihtyneenä ajamista. Tavoitteena myös rattijuopumussäätelyn selkeyttäminen sosiaali- ja terveysministeriön näkemyksen mukaan tavoiteltava.

Valittu tapa säädellä asiaa voi vaikuttaa säännöksen löydettävyyteen sekä selkeyteen kansalaisten taholta. Joka tapauksessa muutettava säätely vaatii laajaa tiedottamista, jolla on myös vaikutusta päihtyneenä ajamisen yleisyyteen, kuten esityksessäkin todetaan.

Liikennesääntöjen yhtenäistämistä koskevaa tavoitetta siitä, että sähköpotkulautamallisiin ajoneuvoihin ja liikkumisvälineisiin sovellettaisiin polkupyöräilijän liikennesääntöjä, sosiaali- ja terveysministeriö pitää hyvänä. Kansalaisten voi olettaa muutoksen jälkeen ymmärtävän selkeämmin, mitkä liikennesäännöt koskevat heitä missäkin tilanteessa heidän ollessaan liikkeellä eri kulkuvälineillä, kun mikroliikkumisenliikkumisvälineisiin ei kohdistu enää erillistä sääntelyä.

Esityksen vaikutukset

Huomiot esityksen vaikutusten arviointia koskevasta luvusta 4.2

Sosiaali- ja terveysministeriön näkökulmasta hallituksen esityksen vaikutukset onnettomuuksien ehkäisyssä ja niistä aiheutuvien kustannusten vähentämisessä sekä yksilöiden terveyden edistämässä ovat merkittäviä.

Sosiaali- ja terveysministeriö yhtyy liikenne- ja viestintäministeriön arvioon liikennevakuuttamisen vaikutuksista erityisesti vuokrattavien sähköpotkulautojen osalta. Sosiaali- ja terveysministeriön tiedon mukaan vakuutusten hinnoittelu ei kuitenkaan ole noussut siinä määrin kuin sähköpotkulautoja tarjoavat toimijat olettivat ennen uudistusta. Uudistuksen vaikutuksista liikenneturvallisuuteen ei vielä ole kattavaa tietoa, kuten esityksestäkin käy ilmi. Liikennevakuutuslain muutosten osalta on myös vaikea arvioida sen merkitystä eri sähköpotkulautoja vuokralle tarjoavien toimijoiden poistumiseen markkinoilta, sillä kyseessä on verrattain uusi palvelu, jossa vaihtuvuus on alkuun suurta.

Sosiaali- ja terveysministeriö yhtyy esityksen arvioon siitä, että lakimuutoksilla voidaan parantaa erityisesti liikenneturvallisuutta sekä esteettömyyttä kaupungeissa ja kunnissa.

Mikroliikennelupa

Huomiot mikroliikennelupaa koskevista ehdotuksista

Sosiaali- ja terveysministeriö yhtyy pääosin mikroliikennelupaa koskeviin ehdotuksiin. Sosiaali- ja terveysministeriö kuitenkin toteaa asemallisten polkupyörien osalta, että ne eroavat haitta vaikutuksiltaan, esimerkiksi esteettömyyden osalta, huomattavasti esimerkiksi asemattomista vuokrattavista sähköpotkulaudoista.

Promilleraja

Huomiot kevyiden sähköajoneuvojen ja moottorilla varustettujen polkupyörien kuljettamisen promillerajaa koskevista ehdotuksista

Sosiaali- ja terveysministeriön näkemyksen mukaan promilleraja kevyiden sähköajoneuvojen ja moottorilla varustettuja polkupyörien kuljettamiseen liittyen on selkeä ratkaisu myös kansalaisten kannalta, joille tällöin on selvempää, verrattuna nykytilaan, minkä konkreettisen rajan jälkeen on kyse liikennejuopumuksesta.

Kansalaisille haasteita voi ministeriön näkemyksen mukaan tulla siitä, että liikennejuopumukseen liittyvää säätelyä on uudistuksen jälkeen useassa laissa. Ministeriö näkee kuitenkin tarkoituksenmukaiseksi valitun säätelytavan, ottaen huomioon, että suurempaa vaaraa aiheutuu moottorikäyttöisellä ajoneuvolla kuin kevyellä sähköajoneuvolla päihteiden vaikutuksen alaisena ajaessa.

Liikennevalvonta

Huomiot liikennevalvontaa koskevista ehdotuksista

Sosiaali- ja terveysministeriö pitää tarpeellisena sitä, että poliisille lisätään toimivaltuudet valvoa päihtyneenä ajamista polkupyörän, moottorilla varustetun polkupyörän tai kevyen sähköajoneuvon kuljettajan osalta.

Liikenteenohjauslaitteet

Huomiot uusia liikenteenohjauslaitteita (liikennemerkki ja tiemerkintä) koskevista ehdotuksista

Sosiaali- ja terveysministeriöllä ei ole erityisiä huomioita liikenteenohjauslaitteista koskevista ehdotuksista.

Ajoneuvolain soveltamisala

Huomiot ajoneuvolain soveltamisalan muuttamista koskevasta ehdotuksesta

Sosiaali- ja terveysministeriö pitää hyvänä, että muutoksen myötä olisi selkeämpää se, mihin ajoneuvoihin sovellettaisiin polkupyöräilijän liikennesääntöjä. Nykyisessä tilanteessa tavalliselle tienkäyttäjälle voi olla silmämääräisesti vaikea arvioida, mitkä ajoneuvot ovat kevyitä sähköajoneuvoja ja mitkä jalankulkua avustavia tai korvaavia. Muutos voi vaikuttaa ministeriön näkemyksen mukaan myös liikenneturvallisuuteen, kun näiden ajoneuvojen käyttäjillä on parempi valmius ymmärtää, minkä sääntöjen mukaan ajoneuvoa tulee kuljettaa.

Muita huomioita esitysluonnoksesta

Huomiot muista mahdollisista asioista

-

Silmonen Noora

Sosiaali- ja terveysministeriö - Sosiaaliturva- ja vakuutusosasto, Eläke- ja yksityisvakuutusyksikkö